

דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין בה דבש, מפני שהתורה אמרה כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' עכ"ל, ורבים מקשי' מאי הקשה ולמה אין מערבין בה דבש, הא אית ביה טעמא מה שאמר דאין אדם יכול לעמוד מפני ריחה.

ונ"ל הקטן יהודה לתרין, משום דיש להקשות על בר קפרא, וכי נביא הוא שידוע אם היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ואין לומר דפיטם כמנין הקטורת ונתן בה דבש וע"י זה ידע דבר זה, דהא איתא במשנה הנ"ל המפטם הקטורת עובר על לאו ובמתכנתו וכו' וכתר כהנ"ל, רק זה הדבר תלוי אם אמרינן דדבש כשר לקטורת, רק משום דא"א לעמוד מפני ריחה לא נוטלי' לקטורת, אז הקושי' עולה כהוגן, האיך עבר על מתכנתו לא תעש' כמוהו, אמנם אי אמרינן דגזירת הכתוב הוא, כמו שנאמר כל שאור וכל דבש לא תקטירו כו', ואיתא בגמ' במתכנתו לא תעשה כמוהו הא אם מוסיף בה דבש לא מיקרי מתכנתו ורשאי לפטם, לפ"ז יכול לומר דבר קפרא ידע על ידי נסיון.

והשתא אתי שפיר, דבר קפרא אמר אילו הי' נותן וכו', וכדי שלא תקשי עליו האיך עבר על לאו שיש בו כרת, לכך אמר ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כל שאור וכל דבש לא תקטירו והוה גזירת הכתוב וכהנ"ל ודו"ק ע"כ.

★ ★

במשנה: והפסח והמילה וכו'.

בשיטה מקובצת כאן הקשה, דלמה לי טעמא דמילה אינו מביא קרבן מפני שהוא מצות עשה, תיפוק לי' איך יתחייב קרבן, דממ"נ אם זכור הוא ימול את עצמו, ואם לא ירצה מזיד הוא ומזיד לאו בר קרבן הוא. ואם אינו נזכר הרי גם לא ידע להביא קרבן. ויש לומר כגון שנסתרס אח"כ דכיון דלא מל בעוד לאל ידו יתחייב עתה קרבן כשנזכר עכ"ל.

וכתב הגאון ר' אברהם לופטביר זצ"ל בספרו זרע אברהם (סי' ס"ה אות ה'): אמנם למ"ש הרמב"ם פ"א מה' מילה אבל אינו חייב כרת עד שימות והוא ערל במזיד, מבואר דאם בסוף ימיו הי' שוגג או אונס אף דכל ימיו הי' מזיד מ"מ לא עבר רק בעשה, א"כ עדיין קשה, כיון דנסתרס

היום, דהא סתם משנה דריש כריתות הנ"ל כוונתייהו הוא דאתי' וכנ"ל, וקיי"ל דהלכה כסתם משנה, וגם הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' שגגות מנה העושה מלאכה ביוה"כ בחדא ע"ש.

★ ★

וכותב שם עוד: ויש לי להבין ע"פ דרכנו זה דברי רש"י כריתות (ב' א') שם דאהא דתנן שם במשנה האוכל ביוה"כ פירש"י דגמרי לאו דידי' בג"ש דעינוי עינוי מקרא דעל דבר אשר עינה את אשת רעהו, מה להלן לא ענש אא"כ הזהיר אף כאן וכו' עכ"ל. ויש לדקדק על דברי רש"י אלה, דמדוע הביא ג"ש דעינוי עינוי, ולא הביא ג"ש דעצם עצם שהוזכר ראשונה בגמ' יומא הנ"ל, וממ"נ או שהי' לו להביא הלימוד הנזכר ראשונה בגמ' לבר, או שהי' לו להביא כולם, אבל לא הי' לו להניח הילפותא דעצם עצם - שהוזכרה תחלה בגמ' יומא הנ"ל, ולהביא רק הילפותא דעינוי עינוי - דמייתי לה בגמ' בתר הכי.

ואו"ם לפי דרכנו דברי רש"י מדוקדקים, דלא הי' אפשר לו להבא ילפותא דעצם עצם, דהא תנא דכריתות הנ"ל על כרחך פליג אתנא דעצם עצם, מדחשיב מלאכת ליל ויום דיוה"כ בחדא וכנ"ל, ונהי דאפשר לומר דרק על סברת התנא הזאת במה שסובר דאין הלילה בכלל היום היא דפליג, משא"כ בגוף הג"ש דעצם עצם שפיר סבר כוותי' דילפי' אוזרה דעינוי בג"ש דעצם עצם ממלאכה וכמובן, עכ"ז הי' נראה לו לרש"י לדחוק לומר דהאי תנא סבר לה כוותי' בחדא ופליג עלי' בחדא, ויותר הי' ניחא לי' לפרש דתנא דכריתות הנ"ל ס"ל כחד מהנך שאר ילפותת דגמ' יומא הנ"ל, וכיון דסוברת להביא איפוא אחד משארי הג' ילפותות הנ"ל, ע"כ שפיר הביא אותה שהוזכרה בהם ראשונה בסוגי' דיומא הנ"ל, היינו ילפותא דעינוי עינוי, ומה גם דזאת הילפותא היא דעת תנא ר' ישמעאל, משא"כ אינך תרתי דהם רק ילפותות אמוראי עכ"ד ודפח"ה.

★ ★

במשנה: והמפטם את הקטורת.

בספר קול יהודה לרבי יהודה איש לונטשיץ (ד' לד) מביא ענין נפלא וז"ל: ומפטם את הקטורת פרש"י לאו ובמתכנתו לא תעשה כמוהו, כרת שנאמ' אשר ירקח כמוהו ונכרת מעמיו ע"כ, ונראה לי הקטן יהודה לבאר עפ"ז המימרא ועוד תני בר קפרא, אילו הי' נותן בה קורטוב של